

Hij heeft dien arbeid niet mogen zien in 't licht verschijnen; doch wanneer de gegevene belofte daartoe eenmaal vervuld wordt, zal het op nieuws blijken, dat KINKER een even oorspronkelijk als zelfstandig denker was, die het Land tot eer verstrekt, dat eenen SPINOZA en HEMSTERHUIS heeft voortgebracht en eenen DESCARTES geherbergd.

Wilt gij in een sprekend voorbeeld het verschil van rigting, bij groote gelijkheid van vermogens, opmerken, gij behoeft u slechts den Hoogleraar aan de Doorluchtige School dezer stad, **GIJSBERTUS JOHANNES ROOIJENS**, voor den geest te roepen, wiens dood op den 9ten Januarij des vorigen jaars ons in rouwe stortte. Ook hij bezat eene niet gewone scherpzinnigheid; maar deze blonk meer uit door fijnheid van oordeel dan door indringende kracht, minder op het veld der bespiegeling dan op het gebied der gewijde kritiek en kerkhistorie. Ook hem was diepere taalstudie niet vreemd; doch hare vrucht was meer juistheid van uitdrukking en zuiverheid van stijl, dan eigenlijke woordvorsching. Hij was een Godgeleerde, maar zoo als MELANTHON dezen teekent: »in de eerste plaats een taalkundige, daarna een redekundige, ten laatste een getuige.” Als zulk eenen Godgeleerde hebben wij dien aangenamen mensch gekend, geacht en liefgehad; zóó hebben zijne leerlingen hem vereerd en bemind, en de geheele Nederlandsche Hervormde Kerk heeft op hem gezien, als op eene zeldzame vereeniging van wijsheid en kennis, van mildheid van beginselen en zachtheid van inborst. De waarheid, die hij met geheel zijne ziel gegrepen en omhelsd had, mannelijk voor te staan en ijverig uit te breiden, dat beschouwde hij als de taak van zijn leven. Hoe naauwkeurig hij zich bekend maakte met al wat zijn leeftijd voor het vak van zijne studiën opleverde, dat getuigt de echt theologische bibliotheek door hem nagelaten. Hoe grondig hij zijne wetenschap beoefende, daarvoor spreekt zijn degelijk onderwijs en de geleerde arbeid van zijne leerlingen. Hoe hij geene moeite ontzag en den moed bezat, om de diepten eener ongewijde kritiek op den gewijden bodem te peilen, dat weten zijne vrienden, met wie hij de vastheid van zijn geloof zoo gaarne beproefde,

in deze dagen van woeling en strijd op het gebied der Godgeleerdheid. Hoe ijverig hij werkte aan al wat de tegenwoordige staat der Christelijke Kerk van haren dienaar vordert, dat blijkt uit zijne deelneming aan zoo menige nuttige inrigting in ons Land en in deze stad. Die roeping was hem zóó dierbaar, dat hij het geopend uitzigt op letterkundigen roem er gaarne voor opofferde. Maar hij zocht en vond in dit offer tevens eene gewenschte bevrediging met zich zelve, bij de toepassing der hooge eischen van zijn sijn oordeel en zijn' gekuischten smaak op zijn eigen werk. En van daar zijne karigheid in 't mededeelen van de vruchten zijner studie, zoo scherp afstekende bij de mildheid, waarmede anderen ze uitstorten. De geschiedenis van onze Letterkunde zal dan ook zijnen naam niet vermelden, maar een blik op zijne kostbare schriftelijke nalatenschap, voor de wereld helaas! verloren, en de herinnering van zijne mede ongedrukte Voorlezingen ¹ in onze Klasse, zeggen ons wat hij als Schrijver, inzonderheid als Bijbeluitlegger en Kerkelijk geschiedvorschcr, zou hebben kunnen leveren. En hoe voortreffelijk hij zich als Schrijver zou hebben vertoond, dat waarborgt ons de klassieke zuiverheid van zijnen Latijnschen en Nederduitschen stijl, die ons zoo zeer aantrekt in zijne Intreë-Oratie en den Brief aan zijnen vriend WILDSCHUT, geplaatst vóór diens fraaije *Memoria Hermanni Royaards*, en niet minder in de Feestrede, door hem gehouden op het tweede eeuwgetij van de Doorluchtige School dezer stad. Doch ROOIJENS kende, bij de kalmte van zijn gemoed en de effenheid van zijn leven, de eerezucht niet, welke in het schrijven van boeken voldoening zoekt. Niet in de wereld te schitteren en »zijne stem hoog te verheffen als woordvoerder in de debatten der wetenschap,» ² maar in stillen kring het ware en goede te bevor-

¹ Twee van deze Voorlezingen, meestal ter opheldering van duistere punten in de historie der middeleeuwen, zullen worden medegedeeld in het volgende Deel van RIST en ROYAARDS *Kerkelijk Archief*, onder den titel: *De beschuldigingen tegen de ten jare 1312 opgeheven Tempelorde ingebracht. Twee Voorlezingen van wijlen G. J. ROOIJENS.*

² Woorden van Prof. P. J. VETH in diens: »Een woord ter nagedachtenis van den Hoogleraar GILBERTUS JOHANNES ROOIJENS, voorkomende in den Amsterdamschen Studenten-Almanak voor het jaar 1847.

deren: dat was de roem die hem boven alles ging. En bij dezen roem dien hij zocht, verkreeg hij een' anderen roem dien hij niet zocht: eerbiediging van zijn gevoelen, als dat van eenen wijze; begeerte naar zijne hulp, als die van eenen veelvermogen- gende; invloed in wijden kring en op zaken van gewigt, gepaard aan de vaste hoop op rijke vruchten van zijnen arbeid, die zoo menig' onvermoeiden schrijver ontvalt.

Zijn studeervertrek was de plaats, waar men hem altijd en waar hij zelf alles vond wat hij tot zijn levensgeluk behoefde. Maar de muren van dat vertrek scheidden hem niet af van de wereld, en de omgang met zijne geliefde dooden maakte hem niet tot een' stroeven kamergeleerde, die onder de levenden een vreemde deling was. Neen, hij beschouwde de dingen dezer wereld geenszins door het beslagen glas van dat vertrek. Zijn blik naar buiten op 's levens wisselende tooneelen, was vrij en helder, zacht en vrolijk. Hij had vele vrienden — want wie die hem kende, begeerde niet zijn vriend te wezen? — hij nam gaarne deel aan de genoegens van 't gezellig verkeer, en verhoogde ze niet weinig door de uitstortingen der »fijne ader van geest en luim, die zich kronkelde door alles wat hij sprak.» ¹ Waarlijk, niets wat rein menschelijk is, was ROOIJENS vreemd. Zelfs een MELANTHON zou van hem gezegd hebben: die Godgeleerde is mijn geestverwant! O, dat zijne leerlingen de gezindheid van hem blijven bewaren en aankweeken, ook nadat hij gestorven is, en hunne heilige schuld aan hem betalen door niets anders te willen en te zoeken, dan Godgeleerden te zijn gelijk hij was!

Nog rust op mij de zware verplichting, om over eenen anderen Godgeleerde te spreken, die den 29^{den} November des vorigen jaars door den dood uit ons midden weggenomen werd; het is de zes-en-zeventigjarige rustende Hoogleraar aan de Leid- sche Akademie, JOANNES CLARISSE.

Indien gij van mij verwachtet, Mijneheeren! dat ik de verdiensten van dezen man ook maar eenigzins naar waarde zou

¹ VETH. t. a. pl.